

„Oljukríggj“ millum Føroyar og Bretland

Avgerðin hjá bretum at kanna sær tveir teigar í tí Hvíta økinum og luta hesar út til oljuleiting hevur fingið Danmark vegna Føroyar vegna Føroyar at skila sær rætt til í møguligum framtíðar sakarmáli at gera krav uppá part av umrøddu teigum.

Jan Müller

Danska stjórnin hevur vegna Føroyar sent „mót-máli“ til bretska stjórnina í sambandi við, at bretar herfyri einvíst kannaðu (designeraðu) sær rættin til tveir teigar í tí „Hvíta økinum“, ið liggur sum eitt ongamannaland millum bretska og føroyska øki. Tað danir hava gjørt er ein so-kallað „reservation“, t.v.s. at vit gera vart við, at vit kunnu gera eitt krav galdandi uppá økið talan er um, tá málið seinni kanska verður sent til Haagdomstólin.

Tá Sosialurin frætti um hetta málið miðskeiðis í farnu viku komu tíðindini samtíðis í tveimum bretska-um bløðum. Aljööða olju-blaðið „Upstream“ hevði stóra grein um málið og síðani eisini skotska dag-blaðið Press & Journal.

Sambært Press & Journal so hevur Bretland gálvað eftir Danmark og Føroyum í hesum málinum, ið snýr seg um rættin til ein stóran bita av undirgrundini nær-hendis oljuleitini Suilven, sum BP fann fyrri einum „ri síðani“.

Í summar kunngjórði bretska stjórnin, at hon hevði designera t.v.s. kannað sær tveir teigar í tí Hvíta økinum tætt uppá Suilven-fundinum, ið liggur á sjálvum markinum millum bretska øki og Hvíta økið.

Tá úttalaði leiðarin í føroysku samráðingameyndini Árni Olafson seg til Sosialin og segði, at bretska stigið var sera óheppið, tí tað ó-rógvaði javnvágina í samráðingunum. Hann visti á, at føroyingar fóru at umhuga, hvat skuldi gerast í hesum máli.

Óg tiltakið tykist nú vera tað skrivið, sum danskir myndugleikar í farna mánað sendu bretska stjórnina.

Hetta skrivið varð sent um sama munið sum bretska myndugleikarnir vóru við at leggja seinastu hond á loyvin til leiting í teimum báðum útbodnu teigunum.

Oljufelag spurd

Oljufelagini, sum hava boðið uppá teigararnar, og tey eru nógv í tali, tí møgu-leikarnir fyrri at finna olju har verða mettir sera góðir, eru síðani kunnað av myndugleikunum um danska/føroyska skrivið. Tey verða

eisini spurð, um hetta fær tey at taka umsóknirnar til nýggju økini aftur. Og øll svara tey, at tað eru tey ikki.

Ein talsmaður fyri DTI, ta bretska handils og iðnaðarmálaráðið sigur við Press & Journal, at heldur ikki bretska stjórnin er sinnad til at stæða lisenrunduni í økinum. „Vit halda ikki, at nokur løgfrøðilig heimild er í tí føroyska „kravinum““.

Hvorki vátta ella avsnannar

Vit hava spurt Árni Olafsson, hvat hann hevur til at siga um gongdina í málinum. „Eg vil hvorki vátta ella avsnanna hetta málið.“

Hann sigur, at spurningurin um, hvørjar linjur ella potentiellar kravlinjur partarnir hava, hevur verið dult sum nærur „mansmorð“ í samráðingunum og tí vil hann heldur ikki úttala seg um, antin føroyingar hava framsett eina linju, sum gongur inn í teir blokkarnar ella skila sær rætt til einaferð í framtíðini at gera tað.

Árni Olafsson vil heldur ikki avsnanna, at tað kann vera nakað um hesi tíðindini, tí slíkt kemur heldur ikki av ongunum. Keldan til hetta eru jú oljufelagini, sum hava fingið fyrispurning frá myndugleikunum.

Soleiðis sum Sosialurin skilur málið, so hava føroyingar tikið tað fyrivarni, at vit vilja ikki útiloka, at vit gera krav uppá økið, sum bretar hava boðið út til oljuleiting, um talan verður um eitt sakarmál.

Nýggir føroyskir tónar

Meðan føroyingar higartil hava sett fram krav um at brúka miðlinjuna, t.v.s. fiskimarkið sum undirgrundarmark, so er hetta nakað nýtt, at vit nú eisini skila okkum rætt til at kanna okkum øki eystan fyrri verandi fiskimarksmiðlinju. Hetta hevur so aftur nakað við tað at gera, at partarnir eru ikki samdir um, hvar fiskimarkið og fyrri tað undirgrundarmarkið gongur, tí ósemja er um, hvørji grundlinjupunkt skulu brúkast til áseting av marki.

Ein kann siga, at blíva bretar við til at seta krøv sjálvt innan fyrri teirra egnu versión av okkara fiski-

marki og grundgeva hetta við hálvari vekt til týðandi oyggjar í Føroyum og hvørt av sínum, so kann tað hugast, at føroyingar fara at hyggja seg eitt sindur betur um og spyrja, hvað tað eru fyrri oyggjar, sum bretar byggja sína fullu vekt á.

Sum Sosialurin skilur og tulkar (fyrri egnu rokning) málið, hevur talan higartil verið um ymsar hólmar, men tað finnst eisini aðrar oyggjar, sum heldur ikki eru serstakliga stórar og fólkaríkar ella sum kunnu sam-anberast við t.d. Suður-oyanna.

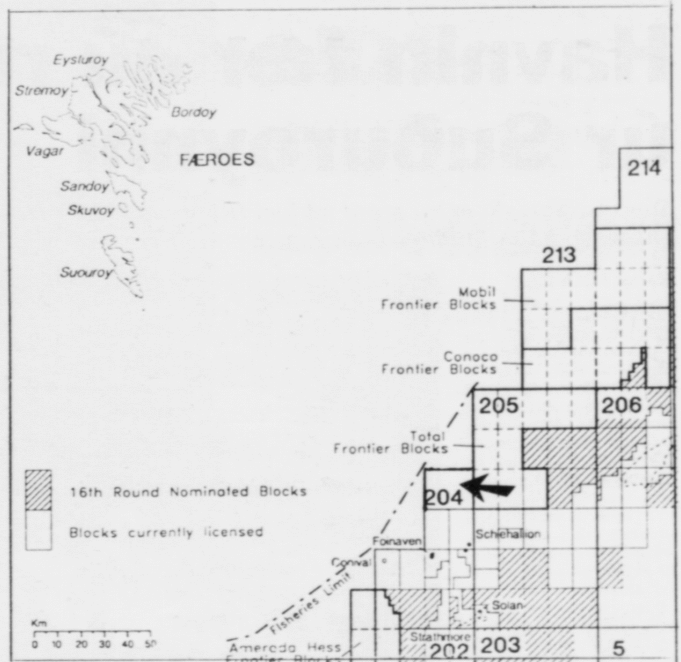
Bretar sett seg sjálfur í lagna støðu

Blaðið hevur skilt málið soleiðis, at um føroyingar skulu til at ganga inn fyrri bretska uppfindingini, sum er at geva hálva og kvarta vekt til oyggjar, so kunnu teir fáa nýggjar útgávur av fiskimarkinum, sum í hvussu er ganga inn í annan av teimum umtalaðu blokkunum.

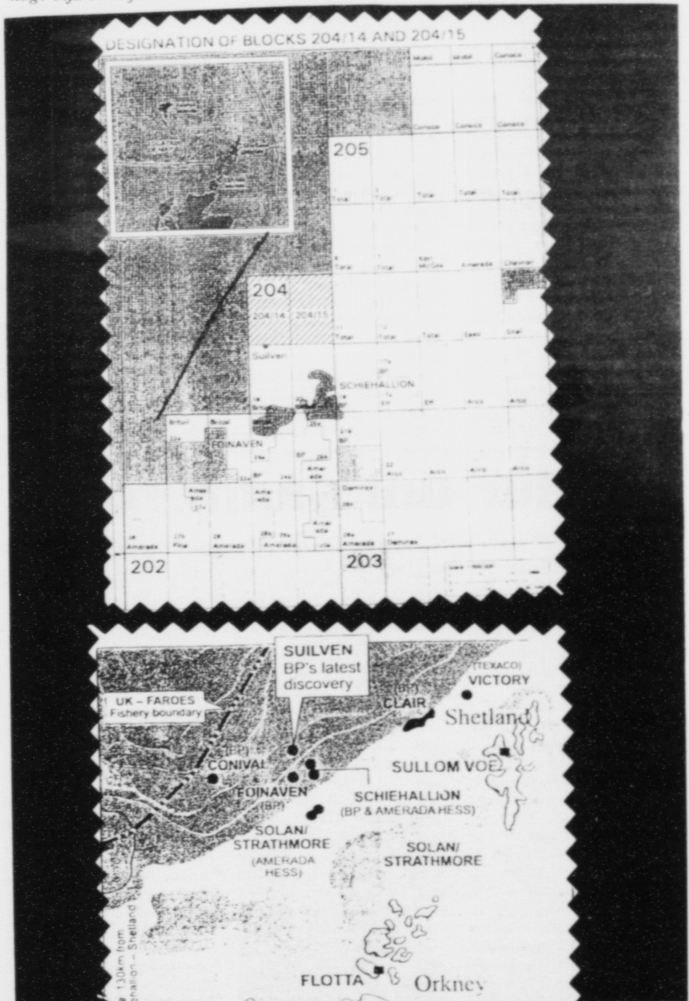
Støðan hjá føroyingum hevur verið og er tann, at báðir partar eru bundin av tí „notuútvæksling“ um fiskimark frá 77-78, sum hevur verið millum partarnar, og at bretar í hvussu er eru bundin av teirra egnu versión av fiskimarkinum.

Men er tað so, at annar parturin ikki vil vera bundin av tí, so má hann eisini góð-taka, at hin parturin heldur ikki vil vera tað. Og netupp tí hava føroyingar tikið um-rødda fyrivarni.

Keldur Sosialurin hevur tosað við siga, at bretar við sínum útspæli hava víst, at teir eru tann „áleypanði“ parturin, meðan føroyingar nú hava svarað hesum áløpi aftur við at taka fyrivarni í nettup sama øki. Uppá ein hátt kann ein siga, at vit eru í defensinum, tó at vit kortini við hesum fyrireika okkum til ein møgulegan framtíðar samanbrest (te sakarmál) Tað áhugaverda við hesum er, hvat bretar fara at gera í einum øki, sum føroyingar ikki útiloka, at teir fara gera krav uppá? T á ø er eisini greitt, at eitt slíkt einvíst bretska stig kann vera útslagið til, at málið antin fer beinleiðis til politiska viðgerð ella tað endar við dómstólin.

Pílarin visir okkum teir báðar teigararnar, sum bretska stjórnin hevur kannað sær og bjóða út til oljufelagini, og sum liggja beint uppá fiskimarkinum. Hildið verður, at nógva olja er at finna her.

Kortid visir okkum teir báðar teigararnar, sum Bretland hevur designerað og niðanfyrri siggja vit tey ymsu oljufeltini, sum funnin eru. Oljan nærkast føroyska økinum, tá hugsað verður um tey bæði fundini Suilven fyrri norðan og Conival fyrri sunnan. Hildið verður, at Conival møguliga gongur inn um føroyska fiskimarkið og at hetta er ein av orsøkunum til, at bretar ikki hava latið nakað koma út, nú landið samráðist um markið